

เรียนรู้ญี่ปุ่นจากการ์ตูน (ญี่ปุ่น)

ตอนที่

16

หนอนหนังสือยิตอ่านาจ

(Honzuki no Gekokujou)

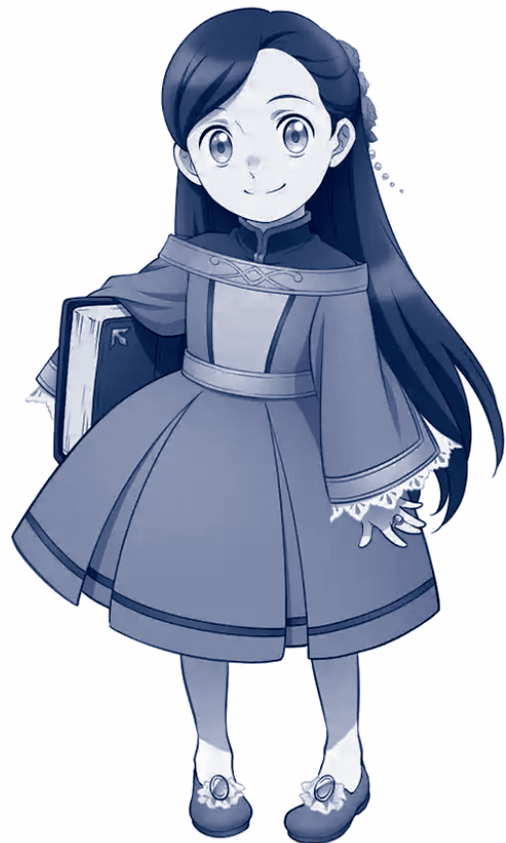
อำพัน เหล่าสุนทร

นักวิจัยอิสระ

สวัสดีเดือนมิถุนายน เดือนนี้เป็นเดือนที่ไม่มีวันหยุดพิเศษของประเทศญี่ปุ่นเลย แต่ก็มีวันสำคัญที่มอยากจะแนะนำคือ **วันพ่อ** ซึ่งตรงกับวันอาทิตย์ที่ 3 ของทุกปี (第3日曜日) สำหรับวันพ่อนี้ได้รับอิทธิพลมาจากสหรัฐอเมริกาเหมือนวันแม่ ซึ่งวันแม่จะตรงกับวันอาทิตย์ที่ 2 ของเดือนพฤษภาคม (第2日曜日) สำหรับปีนี้วันแม่ตรงกับวันอาทิตย์ที่ 8 พฤษภาคม ส่วนวันพ่อตรงกับวันอาทิตย์ที่ 19 มิถุนายน เท่าที่ผมทราบ คนญี่ปุ่นเหมือนจะให้ความสำคัญกับวันแม่มากกว่า อาจจะเพราะวันแม่อยู่ใกล้กับช่วงวันหยุด golden week หรืออาจจะเพราะคุณแม่ทรงพลังในบ้านมากกว่าคุณพ่อหรือเปล่า (หัวเราะ)

พอพูดถึงวันพ่อในญี่ปุ่นก็นึกถึงภาพลักษณ์ของพ่อในยุคสมัยต่าง ๆ ของญี่ปุ่น หากใครได้เคยอ่านการ์ตูนรุ่นเก่า ๆ เช่น ไดราเอมอนที่พ่อของโนบิตะเล่าถึงพ่อของเขาว่าเป็นคนดุเจ้าระเบียบ หรือจะการ์ตูนอีกหลาย ๆ เรื่องก็จะพบว่าภาพลักษณ์ของคุณพ่อคล้าย ๆ กัน

จากที่ลองค้นหาในวารสารวิชาการพบบทความวิชาการหนึ่งของคุณอิโนอุเอะ และคุณโทมิโอกะได้ศึกษาภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไปของคุณพ่อญี่ปุ่นตั้งแต่ยุค ค.ศ. 1950 ถึง ค.ศ. 2010 โดยรวบรวมจากหนังสือ 2 สำนักพิมพ์ โดยมีวิธีค้นคว้าดังนี้ หาข้อมูลวันก่อนและหลังรวมทั้งวันพ่อเพื่อวิเคราะห์ถึงภาพลักษณ์ซึ่งสรุปได้ว่า ช่วงปี ค.ศ. 1950-1969 จากพ่อที่น่าเกรงขามสู่วัยที่ขยันทำงาน ช่วงปี ค.ศ. 1970-1989 พ่อที่เป็นสมาชิกครอบครัว ช่วงปี ค.ศ. 1990- 2009 บิดาที่มีส่วนร่วมในการดูแลลูก ในบทความนี้แสดงให้เห็นว่าภาพลักษณ์ของพ่อเปลี่ยนไปตามเวลา [1]

เนื่องจากวันสำคัญของคนญี่ปุ่นมักจะมีการตลาดแทรกอยู่ทุกแห่ง เหมือนวันวาเลนไทน์ ผมเลยจะพาไปดูว่าแล้วลูก ๆ ให้อะไรเป็นของขวัญให้คุณพ่อบ้าง จากแบบสำรวจของ Chichinohi.jp ระหว่างวันที่ 22 กุมภาพันธ์ ถึง 4 มีนาคม ค.ศ. 2021 พบว่าอันดับหนึ่ง คือ เหล้า เบียร์ อันดับที่ 2 คือ อาหาร ขนม [2] ซึ่งมีผลสำรวจว่าเวลาเลือกซื้อของขวัญเหล่านี้ ลูก ๆ พิจารณาจากความชอบของคุณพ่อเป็นสิ่งสำคัญถึง 73.6 % อันดับรองลงมาคือ อยู่ในที่ที่ตัวเอง (สำรวจโดย Chichinohi.jp ระหว่างวันที่ 23 มีนาคม ถึง 7 เมษายน ค.ศ. 2020 จำนวนตัวอย่าง 500 คน อายุตั้งแต่ 20 ถึง 69 ปี [3])

กอนกังสือยัดอำนาจ (Honzuki no Gekokujou)

วันนี้ขอแนะนำการ์ตูนที่สร้างมาจากนิยายออนไลน์ที่ชื่อ 本好きの下剋上 ～司書になるためには手段を選んでいられません～ โดยคุณคาสึกิ มียะ (香月 美夜) ในเว็บ 小説家になろう [4] ตอนนีตีพิมพ์เป็นเล่มฉบับนิยายจบบริบูรณ์แล้ว มีเล่มหลัก 29 เล่ม และเล่มเสริมอีก 3 เล่ม รวมทั้งหมด 677 ตอน โดยบริษัท TO BOOKS, Inc. การ์ตูนเรื่องนี้เป็นการ์ตูนต่างโลกเช่นกัน ซึ่งมีเนื้อหาค่อนข้าง หนัก ดั่งนี้โมโตซุ อุราโนะ ที่ชอบหนังสือมาก ซึ่งตายในวันที่ได้รู้ว่าจะได้ไปทำงานที่หอสมุดของมหาวิทยาลัย แล้วมาพบว่าตัวเองกลายมาเป็นโมไน ลูกสาวของทหารเผ่าด่านในโลกที่มีอัตราการรู้หนังสือต่ำและหนังสือไม่กี่เล่มต่อให้ยากอ่านสักแค่ไหนก็ทำไม่ได้ โมไนซึ่งจุดมุ่งหมายคือการเป็นบรรณารักษ์ (คำว่าบรรณารักษ์ในภาษาญี่ปุ่นคือ 司書 Shisho) หากต้องการอยู่ท่ามกลางหนังสือ เราเริ่มทำหนังสือกันเถอะ แต่ตัวโมไนสุขภาพอ่อนแอ จึงต้องมีคนช่วยเหลือมากมายในการที่จะสร้างหนังสือขึ้น

เพราะฉะนั้นถ้าคนที่ชอบประวัติศาสตร์การทำหนังสือ น่าจะชอบเรื่องนี้เพราะว่ามีเรื่องราวของการทำกระดาษ น้ำหมึก รวมถึงวิวัฒนาการของการพิมพ์ การ์ตูนเรื่องนี้ได้ทำเป็นอนิเมะ (อนิเมะ) ถึงภาคที่ 3 แล้ว [5] ภาคแรกจะเป็นเรื่องราวของโมไนที่ได้สติหลังจากตายจากเป็นอุราโนะ จะอธิบายถึงครอบครัวของโมไน ซึ่งมีพ่อ แม่ และพี่สาว จนถึงตอนที่จะไปเป็นนักบวชฝึกหัด ส่วนภาคที่ 2 จะเป็นเรื่องราวที่มาเป็นนักบวชฝึกหัดแล้ว ภาคที่ 3 เป็นเรื่องที่จะปูทางที่โมไนจะเป็นบุตรสาวบุญธรรมของขุนนางระดับสูง และเจ้าเมือง หากใครที่อ่านนิยายไปล่วงหน้า เรื่องนี้ยังอีกยาวไกลมาก

ส่วนตัวผมชอบพล็อตเรื่องที่เอาเรื่องบรรณารักษ์มาเพราะถ้าเทียบกับประเทศไทยแล้ว การให้ความสำคัญในการอ่าน หากเทียบหอสมุดรัฐสภาของประเทศญี่ปุ่นที่ทำหน้าที่เหมือนหอสมุดแห่งชาติของไทยแล้ว ต้องบอกเลยว่าเทียบชั้นกันไม่ได้ เพราะหอสมุดรัฐสภาของประเทศเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ นอกจากต้องตอบสนองความต้องการหาข้อมูลของสมาชิกรัฐสภา

แล้ว หอสมุดรัฐสภามีวัตถุประสงค์เป็นแหล่งค้นคว้าต่อคนรุ่นหลัง เพราะฉะนั้นการทำลายสิ่งพิมพ์จึงไม่มี หอสมุดรัฐสภาเป็นที่รวบรวมสิ่งพิมพ์ทุกชนิดตาม National Diet Library Act (1948) เพราะฉะนั้นสามารถที่จะดูหนังสือการ์ตูนเก่าได้ที่ เช่น Shonen Jump ซึ่งเป็นนิตยสารการ์ตูน ที่เป็นที่มีความโด่งดัง ตัวอย่างเช่น วันพีซ นารูโตะ และอื่น ๆ ถึงแม้ว่าจะเป็นสิ่งตีพิมพ์ที่สำคัญ แต่การแปลงเป็นดิจิทัลก็ยังยากลำบาก เนื่องจากเรื่องลิขสิทธิ์ ถึงแม้ว่าอำนาจของกฎหมายจะให้หอสมุดรัฐสภาสามารถทำได้ก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็ยังคงยากอยู่

แหล่งอ้างอิง

[1] <https://cir.nii.ac.jp/crid/1573950402688650368>

[2] <https://chichinohi.jp/survey021/>

[3] <https://prtimes.jp/main/html/rdp/000000197.000010285.html>

[4] <https://ncode.syosetu.com/n4830bu/>

[5] <http://booklove-anime.jp/>

